

POSTANOWIENIE

Dnia 9 maja 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z powództwa R. M.
przeciwko R. M. (syn R.)
o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 9 maja 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 8 lutego 2018 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) przyznaje adwokatowi T. B., prowadzącemu Kancelarię Adwokacką w (...), od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w (...) kwotę 3.600,- (trzy tysiące sześćset) zł, powiększoną o należną stawkę od towarów i usług, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu powodowi R. M. w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Powód R. M. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 8 lutego 2018 r., oddalającego apelację od wyroku Sądu Okręgowego w N. z dnia 28 kwietnia 2017 r., którym oddalono powództwo przeciwko R. M. o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli o przeniesieniu na powoda własności

nieruchomości o powierzchni 0,2187 ha, dla której prowadzona jest księga wieczysta Kw nr (...).

Sąd Najwyższy, oceniając - na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. - skargę kasacyjną z punktu widzenia podstaw przyjęcia jej do rozpoznania, zważył:

Ustawodawca, wprowadzając skargę kasacyjną jako nadzwyczajny środek prawny służący od prawomocnych orzeczeń, podkreślił, że jej celem jest ochrona interesu publicznego polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. Ocena podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania następuje w ramach tzw. przedsądu. Sąd Najwyższy bada, czy wskazano i należyście umotywowano przyczyny powołane w art. 398⁹ § 1 k.p.c., i przyjmuje skargę do rozpoznania, jeżeli jest spełniona przynajmniej jedna z nich. Kognicja Sądu Najwyższego na tym etapie postępowania jest ograniczona i nie obejmuje oceny zasadności podstaw skargi kasacyjnej, zastrzeżonej dla Sądu orzekającego w innym składzie. Art. 398⁴ § 2 k.p.c. przewiduje wymaganie przytoczenia i odrębnego uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania powód oparł na przyczynie wskazanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. podnosząc, że Sąd drugiej instancji nieprawidłowo ocenił ustawową przesłankę „rażącej niewdzięczności”, przyjmując brak podstawy odwołania wykonanej darowizny (art. 898 § 1 k.c.).

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) spełniona jest wówczas, gdy zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni. Musi zatem wystąpić oczywista kwalifikowana postać naruszenia prawa, zauważalna *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, która przesądza o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi. Skarżący powinien przywołać przepisy prawa, którym jego zdaniem Sąd drugiej instancji uchybił, oraz przytoczyć odpowiednią juretryczną argumentację. Uzasadnienie wskazanej przyczyny

w oczywisty sposób nie odpowiada tym wymaganiom. Stanowisko orzecznictwa i piśmiennictwa dotyczące wykładni pojęcia „rażącej niewdzięczności” jest utrwalone. Przyjmuje się, że jest nim świadome zachowanie obdarowanego, skierowane przeciwko darczyńcy w nieprzyjaznym zamiarze, cechujące się znacznym nasileniem złej woli i zmierzające do wyrządzenia darczyńcy krzywdy lub szkody majątkowej, które jest w świetle obowiązujących zasad moralnych odczuwane przez darczyńcę wysoce ujemnie. Naruszenie powinno dotyczyć podstawowych obowiązków ciążących na obdarowanym względem darczyńcy. Podkreśla się jednak, że nie każde zachowanie obdarowanego, naganne z punktu widzenia obowiązku wdzięczności, będzie stanowiło podstawę do odwołania darowizny, a wobec tego, że nie jest możliwe odwołanie się do jednolitego wzorca zachowań, każdorazowo ocena musi być dokonywana w indywidualnych okolicznościach danej sprawy, uwzględniać dobre obyczaje, normy obowiązujące w danym środowisku, wzajemne relacje stron, w tym stopień bliskości. Nie odpowiadają tej podstawie krzywdy wyrządzone darczyńcy nieumyślnie, w sposób niezamierzony, czy nawet umyślnie, ale nieprzekraczające granic zwykłych konfliktów życia rodzinnego, podyktowane emocjami wypowiedzi czy gesty, które są przejawem konfliktu rodzinnego, spowodowanego przez obie jego strony, a tym bardziej sprowokowane przez darczyńcę. Sądy obu instancji zgodnie uznały, że istniejący między stronami (ojcem i synem) konflikt rodzinny, choć rozbudowany i wielowątkowy, nie wykroczył poza ramy zwykłego konfliktu. Obdarowany prawidłowo wypełniał obowiązki i byłby to czynił nadal, gdyby nie zmiana postawy powoda. Podłoże konfliktu tkwiło w osobowości powoda i wpływie osób trzecich, kwestionujących dokonane przez niego rozporządzenie majątkowe. Przesłanki i wnioski tej oceny kwestionuje skarżący przeciwstawiając jej, w ramach przyczyny przedsądu, własną o charakterze polemicznym. Nie przedstawia jednak, poza subiektywnymi, argumentów merytorycznych, podważających prawidłowość ustaleń i zasadność ocen.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania. O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi przez adwokata ustanowionego z urzędu orzeczono na podstawie § 16 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 8 pkt 7 rozporządzenia Ministra

Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. 2016, poz. 1714 ze zm.).

jw